

Sygn. akt: III AUa 677/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska

SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2014 r. w Łodzi

sprawy **J. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 5 lutego 2013 r., sygn. akt: IV U 1100/12,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 677/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z 18 października i 30 listopada 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił J. S. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 04r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) ponieważ wnioskodawca nie legitymuje się 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz 15- letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniach od powyższych decyzji J. S. wniósł o ich zmianę i przyznanie prawa do emerytury podnosząc, że organ rentowy błędnie nie zaliczył do ogólnego stażu pracy okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w O. od 19 listopada 1971 roku do 30 marca 1974 roku i od 1 czerwca 1977 roku do 14 listopada 1979 roku, gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał zawód betoniarza oraz 11 lat pobierania renty. Natomiast do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił zatrudnienia Wojewódzkiej Kolumnie (...) Sanitarnego w S. z siedzibą w Ł., (...) w W., mimo że w okresie od 15 listopada 1979 roku do 24 lipca 1995 roku, wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał zawód kierowcy karetki pogotowia ratunkowego - pojazdu uprzywilejowanego. Na powyższe okoliczności J. S. przedstawił osobowe źródła dowodowe.

Organ rentowy wnosil o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2013r. Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołania.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło w następującym stanie faktycznym:

Organ rentowy uznał J. S., urodzonemu (...), 20 lat, 7 miesięcy i 9 dni ogólnego stażu pracy, w tym 3 lata 2 miesiące i 22 dni zatrudnienia w warunkach szczególnych. Jako okresu stażowego nie uwzględniono wnioskodawcy pracy w Zakładzie (...) w O. od 19 listopada 1971 roku do 30 marca 1974 roku i od 1 czerwca 1977 roku do 14 listopada 1979 roku w charakterze betoniarza i szlifierza oraz okresu pobierania przez ubezpieczonego świadczenia rentowego w latach 1996 - 2007. Zaś do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono J. S. okresu pracy w Wojewódzkiej Kolumnie (...) Sanitarnego w S. z siedzibą w Ł., (...) w W. w okresie od 15 listopada 1979 roku do 24 lipca 1995 roku.

Od 19 listopada 1971 roku do 30 marca 1974 roku i od 1 czerwca 1977 roku do 14 listopada 1979 roku, pomijając miesiące od listopada do marca roku następnego, J. S. pracował w Zakładzie (...) w O.. Praca wnioskodawcy, bez ewidencji czasu pracy, bez żadnej dokumentacji pracowniczej, kadrowej i płacowej, obejmującej między innymi nawiązanie i ustanie stosunku pracy, bez ubezpieczenia pracowniczego i opłacania składek, polegała na przygotowywaniu masy betoniarskiej i wykonywaniu odlewów betoniarskich, nagrobków, parapetów, pustaków oraz na szlifowaniu elementów nagrobków. Praca odbywała się na placu, bez zadaszenia, J. S. przeważnie pracował od 8 do 15 godziny. Jak nie przyszedł, to właściciel zakładu nie wyciągał konsekwencji, wolnego udzielał słownie. Wnioskodawca i H. D. wiedzieli co mają robić, szły nagrobki, to płacono im od dniówki, za detale gratyfikowano ich od zrobionej sztuki. J. S. otrzymywał wynagrodzenie według uznania W. B., bez pokwitowania. Zimą zaś, wnioskodawca nie otrzymywał wynagrodzenia, zakład był zamknięty.

W okresie od 15 listopada 1979 roku do 24 lipca 1995 roku J. S. świadczył pracę w Wojewódzkiej Kolumnie (...) Sanitarnego w S. z siedzibą w Ł., (...) w W., początkowo w charakterze kierowcy samochodu osobowo - specjalnego, później kierowcy samochodu sanitarnego. Narzędziem pracy J. S. był samochód sanitarny wyposażony w sygnalizację świetlną i dźwiękową, w miejsce do leżenia, nosze i radiostację. Jego stałym miejscem postoju był Gminny Ośrodek (...) w K., nadto obsługiwał wiejskie ośrodki w S. i W.. Do obowiązków służbowych skarżącego jako kierowcy samochodowego należało przede wszystkim wykonywanie zadań i czynności zleconych przez dyspozytora, pełne zaspokojenie potrzeb transportowych jednostek służby zdrowia. Wnioskodawca przyjął również dodatkowe zobowiązanie w postaci czynności spedycyjnych w ograniczonym zakresie, polegających na przewożeniu leków, sprzętu, materiałów do badań. Codzienne obowiązki J. S. polegały na przewożeniu personelu medycznego wykonującego wizyty i zabiegi domowe, patronaże medyczne, przewożenie chorych do ośrodków zdrowia i do szpitala, na badania konsultacyjne, przewożeniu środków farmaceutycznych i sprzętu do przychodni. Sporadycznie kierowca J. S. wykonywał zadania kierowcy karetki pogotowia ratunkowego – pojazdu uprzywilejowanego, wówczas woził chorych w pozycji leżącej z zagrożeniem zdrowia i życia, rannych z wypadków samochodowych.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że J. S. nie przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity późn. zm.), ponieważ nie legitymuje się on wymaganym 25 – letnim ogólnym stażem pracy, jak również co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Odnosząc się do spornego okresu zatrudnienia J. S. w Zakładzie (...) w O. w okresie od 19 listopada 1971 roku do 30 marca 1974 roku i od 1 czerwca 1977 roku do 14 listopada 1979 roku Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołujący nie wykazał, iż była to praca mieszcząca się w ramach zatrudnienia pracowniczego. Wręcz odwrotnie, zeznania W. B. świadczą o braku organizacyjnego ujęcia pracy wnioskodawcy w ramach stosunku pracy, o jego luźnym powiązaniu z Zakładem (...), wykonywaniu pracy na zamówienie i sezonowo. Sąd uznał, że odwołujący w Zakładzie (...) zarabiał dorywczo pewne kwoty w ramach dorozumianej umowy cywilno - prawnej, bez elementu pracowniczego.

Natomiast okresy pobierania renty inwalidzkiej III grupy i renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy nie mogą być zaliczone jako okresy ogólnego stażu pracy, bowiem nie są to okresy składkowe czy nieskładkowe w rozumieniu art. 6 i 7 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odnosząc się do spornego okresu zatrudnienia odwołującego w szczególnych warunkach w Wojewódzkiej Kolumnie (...) Sanitarnego w S. z siedzibą w Ł., (...) w W., gdzie w okresie od 15 listopada 1979 roku do 24 lipca 1995 roku, początkowo w charakterze kierowcy samochodu osobowo - specjalnego, później kierowcy samochodu sanitarnego, Sąd Okręgowy stwierdził, że J. S. nie wykonywał pracy, która mogłaby być uznana według załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku za pracę w warunkach szczególnych - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Praca takiego kierowcy nie jest wskazana w wykazie A Dziale VIII w transporcie i łączności, gdzie określona jest praca kierowców samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, posiłkowo zaś w wykazie A załącznika Nr 1 do Zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12.07.1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu zdrowia i opieki społecznej (Dz. Urz. MZiOS z dnia 30 sierpnia 1983r.), gdzie w Dziale VIII pod poz. 2 – „Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze witym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów nowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”, w pkt 1 znajduje się stanowisko kierowcy samochodu uprzywilejowanego w ruchu. Wyjazdy w charakterze kierowcy samochodu uprzywilejowanego w ruchu były sporadyczne, odbiegały od bieżących innych obowiązków zawodowych skarżącego, co w ocenie Sądu przemawiało za niewykonywaniem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu cyt. przepisów.

Tym samym, w ocenie Sądu, odwołujący nie wykazał w toku postępowania, że legitymuje się 15-letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych, dlatego też nie było podstaw do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury, a odwołania jako bezzasadne podlegały oddaleniu zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W apelacji ubezpieczony zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na niewłaściwych założeniach, że:

- wnioskodawca nie pozostawał w stosunku pracy i nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w okresach: od 19 listopada 1971 r. do 30 marca 1974 r., od 1 czerwca 1977 r. do 14 listopada 1979 r.
- wnioskodawca w okresie od 15 listopada 1979r. do 24 lipca 1995r. nie wykonywał pracy w okresach szczególnych
- potraktowanie jako reprezentatywnych i miarodajnych zeznań świadka W. B. z całkowitym pominięciem zeznań świadka D., który w tym okresie pracował z odwołującym i ma na tę okoliczność świadectwo pracy,
- dowolne ustalenie, nie poparte żadnymi dowodami, że wnioskodawca nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w Wojewódzkiej Kolumnie (...) Sanitarnego w S. z/s w Ł. wbrew zeznaniom świadków i stosunku byłego pracodawcy zawartego w piśmie z 10.03.2011 znak (...).

Wskazując na wyżej wymienione zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna. Wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy zarówno co do ustaleń faktycznych, jak i przywołanej podstawy prawnej.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity ze zm.), ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat,

jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat. W myśl § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy uzasadniające prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Z ustaleń Sądu Okręgowego, które Sąd Apelacyjny uznaje za własne wynika, że J. S. nie spełnił wszystkich – przewidzianych w/w przepisach – przesłanek do nabycia prawa do emerytury, gdyż nie udowodnił on wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach oraz ogólnego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) od 19 listopada 1971 roku do 30 marca 1974 roku i od 1 czerwca 1977 roku do 14 listopada 1979 roku nie wykonywał pracy w ramach stosunku pracy określonego przepisem art. 22 kodeksu pracy. Zgodnie z art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Sąd Okręgowy trafnie uznał, że odwołujący w Zakładzie (...) zarabiał dorywczo pewne kwoty w ramach dorozumianej umowy cywilno - prawnej, bez elementu pracowniczego. Stwierdzić zatem należy, że stosunek pracy łączący J. S. i W. B. nie odpowiadał cechom wymienionym w powyższym przepisie.

Odnosząc się do spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach w pierwszym rzędzie zauważyć należy, że emerytura w obniżonym wieku jest przywilejem, a zatem przesłanki nabycia do niej prawa wykładane są ściśle. Udowadnianie wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach następuje przede wszystkim przez dokumenty – (świadczenie pracy, zaświadczenia pracodawców) dowody z dokumentów mają pierwszeństwo, natomiast dowody ze źródeł osobowych mają charakter subsydiarny.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, jednoznacznym jest ustalenie, że J. S. w ramach zatrudnienia w Wojewódzkiej Kolumnie (...) (...) w S. z siedzibą w Ł., (...) w W. od 15 listopada 1979 roku do 24 lipca 1995 roku na stanowisku kierowcy samochodu osobowo - specjalnego, później kierowcy samochodu sanitarnego, wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. J. S. wykonywał pracę kierowcy samochodu uprzywilejowanego, ale wyjazdy w charakterze kierowcy samochodu uprzywilejowanego w ruchu były sporadyczne, odbiegały od bieżących innych obowiązków zawodowych skarżącego, nie były to zatem jedyne obowiązki pracownicze, które wykonywał wnioskodawca stale w ramach zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Trafnie uznał więc Sąd I instancji, że praca wykonywana przez ubezpieczonego w tym czasie nie spełniała przesłanek wskazanych w wykazie A Dziale VIII poz. 2 – prace kierowców samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Praca wykonywana przez ubezpieczonego w powyższym okresie nie może być zatem zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach. Warunek ten jest bowiem spełniony, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku stale, to jest ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach i nie wykonuje przy tym innych czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy. Natomiast zakres obowiązków pracowniczych J. S. nie ograniczał się tylko do prac kierowcy samochodu ratunkowego ale obejmował również inne obowiązki, które nie wiązały się z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach. Tylko bowiem okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wypełniają kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stałe wykonywanie takich prac oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub okresowe, a nie stałe świadczenie pracy wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia

(por. postan. SN z 3.10.2008r. II UK 133/08, LEX nr 658191, wyrok SN z 4.06.2008r. II UK 306/07 OSNP 2009/21-22/290).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zawarte w apelacji twierdzenia stanowią w istocie polemikę z prawidłowymi i nie budzącymi wątpliwości ustaleniami Sądu I instancji. Sąd Okręgowy prawidłowo – w świetle art. 232 k.p.c. - ocenił wynik przeprowadzonego postępowania dowodowego, bez naruszenia granic zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c.

Reasumując, ubezpieczony nie legitymuje się 25 – letnim ogólnym okresem składkowym i nieskładkowym oraz nie wykazał, że w spornym okresie swego zatrudnienia wykonywał pracę w warunkach szczególnych, tym samym nie udowodnił 15 – letniego okresu takiej pracy i nie spełnił warunków do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

W tym stanie rzeczy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji swojego wyroku.